

**STUDIJŲ KREDITŲ KAUPIMO IR PERKĖLIMO
NACIONALINĖS SISTEMOS KONCEPCIJA:
2.
I KOMPETENCIJAS ORIENTUOTA STUDIJŲ PROGRAMA**

**Giedrius Viliūnas
Strateginės grupės narys**

Projektas „Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) nacionalinės koncepcijos parengimas: kreditų harmonizavimas ir mokymosi pasiekimais grindžiamų studijų programų metodikos kūrimas bei diegimas“

(VP1-2.2-ŠMM-08-V-01-001)

Mokymai Lietuvos aukštųjų mokyklų atstovams

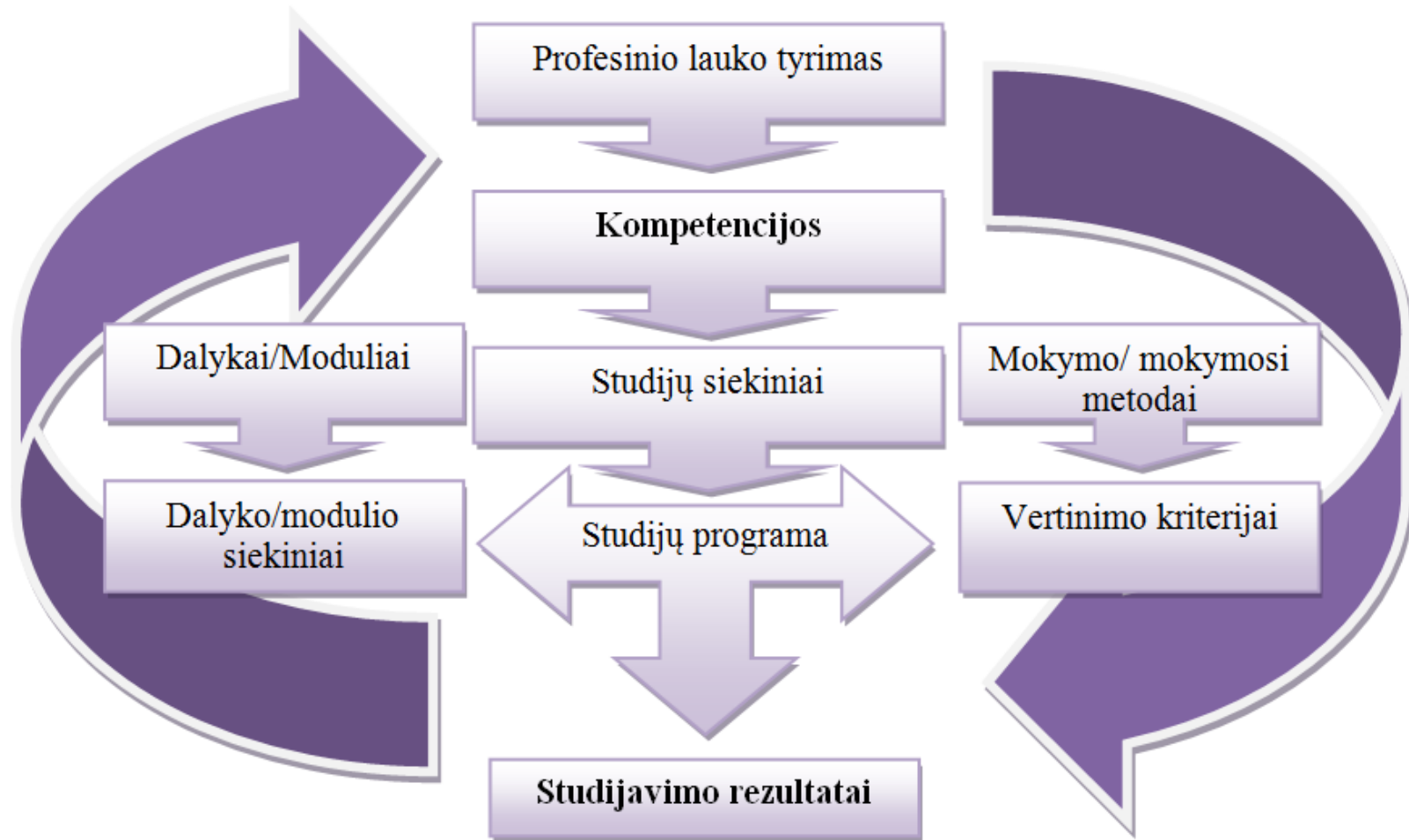
2011 m. spalio 4-5 d.

Druskininkai, viešbutis „Europa Royale Druskininkai“

Koncepcija

1. Studijų kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemos konceptualiosios prielaidos
- 2. Į kompetencijas orientuota studijų programa**
3. Studijų kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemos teisinis reguliavimas

Kertinė prielaida: orientacija į kompetencijas

2. Į kompetencijas orientuota studijų programa

1. Programos rengimas
2. Programos sandara
3. Programos įgyvendinimas
4. Kreditų perkėlimas ir kompetencijų pripažinimas
5. Studijų kokybės stebėseną, vertinimas ir patvirtinimas

1. Programos rengimas

1. Įvertinti programos **reikalingumą ir galimybes ją įgyvendinti.**
2. Apsispręsti dėl teikiamos **kvalifikacijos** ir ją sudarančių **kompetencijų.**
3. Kvalifikacinį laipsnį apibrėžti pagal **studijų pakopų aprašus, studijų sričių ir kryptių bei šakų klasifikatorius.**
4. Bendrąsias ir dalykines kompetencijas suderinti su **studijų kryptių aprašais.**
5. Numatyti programos reikalingumą ir tinkamumą, atliekant **profesinės veiklos lauko tyrimą.**
6. Suformuluoti kiekvienos kompetencijos įgijimo rodiklius – **studijų siekinius.**

Metodika:

- *Studijų programų atnaujinimas: kompetencijų plėtotės ir studijų siekinių vertinimo metodika*
- *Studijų programų vadovas*
- *Shared 'Dublin' descriptors for Short Cycle, First Cycle, Second Cycle and Third Cycle Awards. 2004. A report from a Joint Quality Initiative informal group*
- *Studijų sričių ir kryptių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašas (LRV 2009 m. gruodžio 23 d. Nr. 1749)*
- *Studijų kryptis sudarančių šakų sąrašas (ŠMM 2010 m. vasario 19 d. Nr. V-222)*
- *Kryptių kompetencijų plėtotės aprašai*
- *Profesinės veiklos lauko tyrimo metodika; atlikti tyrimai*

2. Programos sandara

1. Programa turi sudaryti prielaidas **tolydžiai ir optimaliai siekti studijų rezultatų**, reikalingų numatyto lygmens bendrosioms ir dalykinėms kompetencijoms ir kvalifikacijai įgyti.
2. Formuodami studijų programos turinį, programos rengėjai turi apsispręsti, ar studijų programa bus **dalykinė**, ar **modulinė**.
3. Įtraukiant į programą konkretų studijų dalyką (modulį) nurodoma, kurią iš **programos kompetencijų** jis padeda ugdyti.
4. Priklausomai nuo ugdomų kompetencijų, formuluojami ir **dalyko (modulio) studijų siekiniai**.
5. Tarpusavyje susijusios studijų programos dalys – studijų dalykai (moduliai) ar jų blokai – turi sudaryti **darnią visumą, kryptingai** siekti galutinio ugdymo tikslo. Šis principas taikytinas ne tik privalomiesiems programos elementams, bet ir pasirenkamiesiems.

Metodika:

- Demonstraciniai studijų programų aprašai

Programos kompetencijų matrica

KOMPETENCIJOS	DALYKAI/MODULIAI									
	pagrindinis instrumentas / dirgavimas / dainavimas	kamerinis ansamblis	Orkestras / choras / opera	profesijos praktika	muzikos istorija	muzikos teorija	klausos lavinimas	pedagogika	užsienio kalbos mokymas	užsienio kalbos mokymas
Išgūdziai ir meniniai gebėjimai										
• Gebėjimas profesionaliai atlikti skirtingų stilių, žanrų ir formų muziką	*	*	*	*						
• Gebėjimas pasirinkti ir taikyti efektyviausias mokymosi technikas ir priemones meniniam rezultatui pasiekti	*	*	*	*						
• Gebėjimas suprasti muzikinės klausos lavinimo, teorinių ir praktinių studijų tarpusavio ryšius ir efektyviai juos panaudoti muzikos atlikimo praktikoje	*	*	*	*	*	*	*			
• Gebėjimas dalyvauti įvairios sudėties ir dydžio ansambliuose ir muzikiniuose kolektyvuose		*	*	*						
• Gebėjimas analizuoti ir kritiškai vertinti savo ir kolegų atlikimo kokybę	*	*	*	*						
• Gebėjimas valdyti kūną ir emocijas scenoje, tausoiant fizinę ir psichinę sveikatą	*	*	*	*						
Repertuaro pažinimas										
• Gebėjimas atpažinti, kaupti ir atlikti pagrindinį savo instrumento ir ansamblių repertuarą, jo interpretacijos tradicijas nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos	*	*	*	*						
Koncertiniai išgūdziai										
• Gebėjimas viešai atlikti repertuarą įvairiuose kultūrinuose ir socialiniuose kontekstuose, plėtoti viešų pasirodymų patirtį	*	*	*	*						
Teorinės kompetencijos										
• Gebėjimas praktiškai pritaikyti žinias apie įvairių stilių, žanrų ir formų muzikos interpretacijos tradicijas nuo ankstyvosios iki šiuolaikinės muzikos					*	*				
• Gebėjimas efektyviai taikyti muzikos teorijos, ir istorijos žinias atlikimo praktikoje					*	*				
Pedagoginiai gebėjimai										
• Gebėjimas mokyti vaikus atlikimo meno, panaudojant pedagoginės psichologijos, mokyimo metodikos ir pedagoginio repertuaro žinias									*	
• Gebėjimas organizuoti pedagoginį procesą savo klasėje									*	
• Gebėti pastebėti savo pedagoginės veiklos privalumus ir trūkumus									*	
Savarankiškumas										
• Atkaklumas, ryžtingumas ir savarankiškumas vykdant užduotis ir prisimtus įsipareigojimus	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
• Gebėjimas organizuoti ir planuoti savo darbą ir priimti sprendimus	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
• Gebėjimas mokytis, ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Psichologiniai gebėjimai										
• Gebėjimas kurti naujas idėjas, pasitelkiant vaizduotę, emocijas ir jausmus (kūrybiškumas)	*	*	*	*			*	*		
• Gebėjimas dirbti grupėje ir siekti bendrų tikslų		*	*	*			*		*	
• Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	*	*	*	*						
Kritinis požiūris										
• Gebėjimas kritiškai ir savikritiškai vertinti darbo kokybę ir ją palaikyti	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
• Gebėjimas reaguoti ir atsivelti į etinį, etinį, socialinį ir kultūrinį darbo kontekstą	*	*	*	*						
Komunikaciniai gebėjimai										
• Gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti darbo kolektyve		*	*	*	*	*	*	*	*	*
• Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja ir užsienio kalba, naudotis komunikaciniais ir IT šaltiniais	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Šaltinis: „Kompetencijų plėtotės metodika. Muzika“

3. Programos įgyvendinimas

1. **Studijos yra orientuotos į studentą.** Studentas yra aktyvus, sprendžiantis ir atsakingas studijų proceso dalyvis.
2. **Studijų siekinių pavirtimą studijų pasiekimais** laiduoja adekvačiai parinkta mokymo(si) strategija, metodologija ir pasiekimų vertinimo sistema.
3. **Mokymo(si) metodus** nulemia programos kompetencijos, studijų siekiniai ir studijų krypties specifika. Sudėtingesnėms ir svarbesnėms kompetencijoms ir siekiniams turi būti skiriama daugiau kreditų, daugiau dėmesio studijų dalykų (modulių).
4. Nuo kompetencijų, siekinių ir mokymo(si) metodų priklauso **studento mokymosi krūvis**.
5. Būtina numatyti pakankamai laiko **savarankiškam darbui, studento konsultavimui ir grįžtamajam ryšiui**.
6. **Mokymosi krūvis** turi būti nuolat **stebimas, tikrinamas ir tikslinamas**.
7. **Studento pasiekimų vertinimas yra mokymo(si) proceso dalis**, o ne jo rezultato išraiška.

Metodika:

- *Studijų programų atnaujinimas: kompetencijų plėtotės ir studijų siekinių vertinimo metodika*
- *Studijų programų vadovas*
- *Studijų kryptių kompetencijų plėtotės aprašai*
- *ECTS – Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistema. Istorija. Diegimas. Problemos*

4. Kreditų perkėlimas ir kompetencijų pripažinimas

1. Kompetencijomis grįstų studijų principas įgalina adekvatų studijų kreditų perkėlimą. Kreditų perkėlimas yra galimas, kai **palyginami programų studijų siekiniai ir studento darbo krūvis**.
2. Kreditai siejami su aukštojo mokslo pakopomis, todėl **tarp pakopų kreditų perkėlimas negalimas**.
3. Kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemos tęsinys yra **kitais būdais** (neformalaus ar savaiminio mokymosi, darbinės patirties) **įgytų kompetencijų pripažinimas**.
4. Vieninga kreditų kaupimo, perkėlimo ir kompetencijų pripažinimo sistema yra **mokymosi visą gyvenimą** sistemos pagrindas.

Metodika

- *Studijų rezultatų įskaitymo tvarka* (ŠMM 2003 m. lapkričio 12 d. Nr. ISAK-1603)
- *Europos kreditų kaupimo ir perkėlimo sistemos įgyvendinimo Lietuvos aukštosiose mokyklose prielaidų tyrimas*
- Kompetencijų pripažinimo projektų rezultatai

5. Studijų kokybės stebėseną, vertinimas ir patvirtinimas

1. Nuolatinė programos stebėseną ir vertinimas (studentų ir akademinio personalo apklausos, studijų pasiekimų analizė ir kt.) yra **būtina jos kokybiško įgyvendinimo sąlyga**.
2. Stebėseną ir vertinimas turi padėti **kaupiti informaciją**, reikalingą studijų programai ar jos dalims **tobulinti**, ir remtis sąveika su **institucijos studijų kokybės užtikrinimo sistema**.
3. Ar vidinė studijų kokybės užtikrinimo sistema veikia gerai, padeda patikrinti **išorinis studijų programų ir kokybės užtikrinimo sistemų įvertinimas**.
4. Šiuolaikinis išorinis vertinimas turėtų būti ne **ribojamojo**, bet **skatinamojo ir tobulinamojo** pobūdžio.

Metodika

- *Kompetencijų plėtotės ir studijų siekinių vertinimo metodikos integravimo į vidinę kokybės užtikrinimo sistemą rekomendacijos*

Kelios pastabos

- Terminas *profesinis* junginyje *profesinės veiklos laukas* vartojamas reikšme *occupation* – tokia vartoseną šiek tiek klaidina (plg. liet. *profesinis mokymas*, angl. *professions*). Kvalifikacijų formavimo sistemos projekte (KPMPC) diskutuota dėl galimybės jį keisti terminu *darbinė veikla* (plg. *turiu darbą, darbo vietas, darbo rinką, darbų pasiūlą*).
- Ar koncepcija apima *neprogramines studijas*? Nacionalinis studijų reglamentavimas tebėra grindžiamas studijų *krypčių, šakų* ir jas atitinkančių *programų* kategorijomis, nors ir kreditų kaupimo ir perkėlimo filosofija, ir darbo rinką krypta ne link „užprogramuoto“, o link lankstaus, unikalaus, kintamo kompetentingumo, kuris būtų įgyjamas srities ar net pakopos rėmuose. Ar Lietuvoje galimas *menų bakalauras* (pvz., anglistika + filosofija + šalitoryra + ekonomika)?
- Koncepcijos sanglauda su *Aprašų ir Kvalifikacijų formavimo sistemos nacionalinių* projektų rezultatais?